

De viktigaste slutsatserna i Easos årsrapport om asylsituationen i EU 2015

Inledning

Easos årsrapport för 2015 ger en heltäckande översikt över antalet och typen av ansökningar om internationellt skydd i samtliga 28 EU-medlemsstater plus Norge och Schweiz (EU+). Rapporten undersöker asyltrender, däribland betydande utmaningar och reaktioner under året, större institutionella och rättsliga utvecklingstendenser, och ger en översikt över hur det gemensamma europeiska asylsystemet (Ceas) fungerar i praktiken. Uppgifter har samlats in från medlemsstater, UNHCR, civilsamhället, informationsexperter och ansvariga på plats.

Huvudpunkter i rapporten

- Under 2015 registrerades närmare 1,4 miljoner ansökningar om internationellt skydd i EU+, vilket är det största antalet sedan insamlingen av uppgifter på EU-nivå startade år 2008.
- Det största antalet registrerade asylsökande var medborgare i Syrien, länderna i västra Balkan räknade tillsammans, samt Afghanistan. De främsta mottagarländerna var Tyskland, Ungern, Sverige, Österrike och Italien.
- Vid slutet av 2015 passerades 1 miljon-strecket för antalet personer som väntade på ett beslut om sin asylansökan i EU+. Mängden ansökningar under behandling mer än fördubblades jämfört med 2014.
- Krisen i Syrien fortsatte att vara en central faktor för antalet ansökningar om internationellt skydd i EU+. Ansökningarna från syrier uppgick till över 380 000, en tredubbling jämfört med 2014.
- Antalet ansökningar från länderna i västra Balkan under 2015 nästan fördubblades, till 201 405 sökande, varav den stora majoriteten kom från Kosovo och Albanien.
- Afghanistan fortsatte att vara ett av de främsta ursprungsländerna under förra året, med 196 170 inkomna ansökningar (en ökning med 359 procent) och med den högsta andelen ensamkommande barn som sökte asyl i EU+ (25 procent av alla afghanska sökande).
- I en första gemensam EU-insats för vidarebosättning enades 27 medlemsstater tillsammans med de Dublinassocierade staterna om en plan för vidarebosättning av 22 504 personer från länder utanför EU inom två år.

European Asylum Support Office

Annual Report on the Situation of Asylum in the European Union 2015

Omplaceringsmekanismen

Mot bakgrund av den rekordstora inströmningen av personer som ansöker om internationellt skydd under 2015 enades man om en omplaceringsmekanism för att stötta medlemsstater i "frontlinjen" – Italien och Grekland – som upplever ett stort tryck. Efter ett förslag från kommissionen som lades fram i maj 2015, antog rådet två beslut som inför en tillfällig och extraordinär omplaceringsmekanism för 160 000 sökande i Grekland och Italien i klart behov av internationellt skydd, vars genomförande ska ske under en tvåårsperiod fram till september 2017.

Ensamkommande barn

Under 2015 ansökte totalt 95 985 ensamkommande barn om internationellt skydd i EU+, vilket är nästan fyra gånger så många som föregående år. Ökningarna var mest markanta i fyra huvudsakliga mottagarländer: Sverige, Tyskland, Ungern och Österrike. Dessa länder tillsammans registrerade 70 procent av alla asylansökningar från ensamkommande barn. Den mycket stora inströmningen av sökande av internationellt skydd som påstår sig vara underåriga ledde till utmaningar i fråga om korrekt

åldersbedömning och avsaknad av, eller lång väntan på att få fram, gode män.

Mottagningsanläggningar

Ökningen av asylansökningarna under 2015 ledde till brist på inkvartering i många medlemsstater, särskilt under sommarmånaderna. Vissa medlemsstater behövde dubbla eller tredubbla sin mottagningskapacitet, vilket synliggjorde behovet av större flexibilitet när det gäller anläggningarna. Åtgärder som vidtogs för att möta dessa utmaningar inbegrep tillgängliggörande av ytterligare permanenta och tillfälliga boendeplatser/nödbostäder, inrättande av nya centrum för första mottagande och närmare samarbete mellan angränsande medlemsstater.

Stöd från Easo

Under förra året fortsatte Easo att tillhandahålla operativt stöd till Grekland, Italien, Bulgarien och Cypern. Sedan september 2015 har Easo gett stöd till EU:s mekanism för omplacering av sökande från Italien och Grekland till andra europeiska länder, på grundval av operativa planer för omplacering via mottagningscentrum, som undertecknats med de båda medlemsländerna. Detta innefattar bland annat utplacering av experter, inbegripet mobila team, och utveckling av en rad verktyg för att underlätta de olika stegen i omplaceringen (informationsbroschyrer, information före avresan, registrering, matchningsprocess, verktyg för att ringa in utsatta asylsökande).

Utveckling av nationella asylsystem

Då tidsfristen för införlivande av EU:s omarbetade *regelverk* löpte ut 2015, genomförde flera medlemsstater rättsliga ändringar i sina nationella asylsystem. Parallellt med detta ledde den stora inströmningen av sökande i flera EU+-länder också till att nödmekanismer utlöstes i fråga om gränsbevakning, snabb registrering och behandling av ärenden samt översyn av tillämpningen av särskilda förfaranden.

Information och rättsligt bistånd

Ett flertal rättsliga förändringar genomfördes i EU+-länderna under 2015 som utökade rätten till information och rättsligt bistånd för personer som ansöker om internationellt skydd på olika stadier i förfarandet. Detta fortsatte att vara en utmaning under 2015, särskilt mot bakgrund av en ökad efterfrågan och en ofta begränsad tillgång till specialiserade resurser.

Strategi för framtiden

I enlighet med ett förslag om Europeiska unionens asylmyndighet, som lagts fram av kommissionen, går Easo nu in i en ny utvecklingsfas i riktning mot nya och utökade ansvarsområden och ett nytt mandat som bygger vidare på det arbete som utförts hittills.

Här kan du läsa rapporten i sin helhet: <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/annual-report>.